

A kezek prédikációja

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnap – 1954. október 24.

Alapige: ApCsel 20,32–35

„És most, atyámfiai, ajánlak titeket az Istennek és az ő kegyelmessége igéjének, a ki felépíthet és adhat néktek örökséget minden megszenteltek közt. Senkinek ezüstjét, vagy aranyát, vagy ruháját nem kívántam: sőt magatok tudjátok, hogy a magam szükségéről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak. Mindenestől megmutattam néktek, hogy ily módon munkálkodva kell az erőtlenekről gondot viselni, és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondá: Jobb adni, mint venni.” (ApCsel 20,32–35)

Mikor a magyar ember beszél, rendszerint a kezével is beszél. Gesztikulál. Kézmozdulatokkal élénkíti, szemlélteti, húzza alá mondanivalóit. Nem tudjuk, hogy Pál apostol, amikor prédikált, vajon gesztikulált-e. Ha arra gondolunk, hogy keleti ember, az pedig mindig élénk taglejtésekkel beszél, akkor valószínűnek látszik, hogy ő is gesztikulált. Ha a Bibliában fennmaradt beszédeinek a tartalmát nézzük, akkor azok inkább fejtegetéseknek, mint szónoklatoknak látszanak, fejtegetéseket pedig rendszerint nem kísérik gesztusok, s így inkább az látszik valószínűnek, hogy nem gesztikulált az apostol. Akár így, akár úgy áll is a látszat, az bizonyos, hogy amikor a mai igében megőrzött szavait elmondotta az efézusi véneknek, akkor gesztikulált. A beszéd egyik mondata ugyanis így hangzik: *„...a magam szükségéről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak.”* Ezt a mondatot nem lehet úgy elmondani, hogy az ember ne mutassa ugyanakkor a kezét. Pál is bizonyosan kinyújtotta a kezét, s megmutatta hallgatóinak. Ez a gesztus Pálnál nem önkéntelen mozdulat, nem színészi kiszámítotttság, hanem prédikáció. A kezével is prédikál. Vajon mit prédikál a Pál keze? Sokat, nagyon sokat. ApCsel 19,11-ben ezt olvassuk az apostol kezéről: *„...nem közönséges csodákat cselekszik vala az Isten Pál keze által...”* Pál keze tehát Isten munkaeszköze az ő országának terjesztésében. Prédikáló kéz. Sok és hatalmas prédikációjából most csak arra figyeljünk, amiről a mai ige beszél.

1. Pál keze imádkozó kéz.

Így kezdődik a mai ige: *„És most, atyámfiai, ajánlak titeket az Istennek és az ő kegyelmessége igéjének, a ki felépíthet és adhat néktek örökséget minden megszenteltek közt.”* (32. v.) Ezekben a szavakban Pál keze imádságra kulcsolódik. Keze imádkozó, és nem kéztördelő kéz. Pedig emberileg joga volna reá. Nagyon nehéz helyzetben van. Nehéz idő vár reá. Jeruzsálemben kell mennie, ahol – tudja – reá fogság és nyomorúság következik. Nehéz idő vár az efézusi gyülekezetre is, melynek presbitereitől ezekkel a szavakkal búcsúzik. Tudja, hogy eltávozása után gonosz farkasok támadják meg a nyáját, s belső villongások fogják megbontani a gyülekezet egységét (ApCsel 20,25–30). Ki vehetné tőle zokon, ha ebben a nehéz helyzetben, a búcsú pillanatában elkezdene tördelni a kezét, s belső szorongása hangot kapna ilyen kérdésben: Mi lesz velem? Mi lesz veletek? Pál azonban megtanulta már, hogy a kéz nem arra való, hogy nehéz helyzetben legyen mit tördelni, hanem arra, hogy kétségbeesés helyett imádságra kulcsoljuk. Nem először csinál így. Eddig is ezt cselekedte, s ezután is így fog csinálni.

Imádkozik, de nem önmagáért. Imádkozik a gyülekezetért, annak épüléséért, a gyülekezet előljáróiért, a presbiterekért, és imádkozik a kegyelem igéjéért. Ez az imádság csodálatos békességgel tölti el. Mintha csak ezt mondaná: Én elmegyek, de veletek marad Isten, aki tudott építeni titeket Pál által, de tud építeni majd Pál nélkül is. Én meghalok, de megmarad örökké a kegyelem igéje, az evangélium, s az megtart titeket a megszenteltek között, hogy egykor örököljétek az országot, hol újra együtt lehetünk. Engem nem láttok többé, de köröttetek fog lebegni az imádságom. Azt megakadályozhatják, hogy néktek szóljak Istenről, de arra nincs hatalmuk, hogy eltiltsanak attól, hogy Istennek beszéljek rólatok. Ahogy eddig is imádságom dolgozott közöttetek és szolgált nektek, úgy lesz ezután is. Bizonyosak lehettek efelől: én imádkozom értetek.

Pál imádkozó keze prédikál nekünk is. Megkérde minket: Összekulcsoljuk-e mi is imádságra kezünket? A magunk szükségain túl jut-e hely imádságainkban a mások ügyének is? Szoktunk-e imádkozni gyülekezetünkért, annak ébredéséért, épüléséért, vagy csak bírálni és elítélni szoktuk azért, hogy nem oly eleven, mint kellene lennie? Szoktunk-e imádkozni gyülekezetünk előljáróiért, papjaiért, presbitereiért, vagy csak kifogásolni tudjuk, ha valamit nem úgy oldottak meg, mint ahogy azt mi tartottuk volna helyesnek? Szoktunk-e imádkozni az igéért, annak hirdetéséért és hallgatásáért?

Vasárnap van. Lehet-e alkalmasabb nap erre az imádságra, és lehet-e időszerűbb ez az imádság, mint éppen ma? Összekulcsoltuk-e kezünket ma reggel erre az imádkozásra?

2. Pál keze dolgozó kéz.

Így folytatja Pál a búcsúbeszédét: „*Senkinek ezüstjét, vagy aranyát, vagy ruháját nem kívántam: sőt magatok tudjátok, hogy a magam szükségéről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak.*” (33–34. v.)

Pál keze nem kifinomult művészkéz, mely csodálatos hajlékonysággal tud táncolni a húrokon, vagy amely alatt boszorkányos gyorsasággal formálódnak szobrok az agyagból. Nem is az értelmiségi ember elpuhult, elszellemiesített keze, melyen első pillanatra meglátszik, hogy csak tollat forgat, hanem egy egyszerű munkás keze, kérges tenyerű, bütykös ujjú. Annak a kornak szokása volt, hogy a vándorrabbik mind kitanultak valamilyen mesterséget, hogyha a rabbiság nem biztosítja a megélhetésüket, legyen mihez nyúlniok. Pál szülőföldjén sokan űzték a sátorkészítést. A többnyire fekete kecskeszörből készített sátorponyvákat szabták ki, és állították össze kész sátrakká. Nem volt ez könnyű mesterség. Nem habselyemmel vagy angol posztóval kellett dolgoznia, hanem durva ponyvával. Legtöbbször a földön ülve dolgoztak, derekukra félkötőt kötöttek, hogy a ruhájuk tönkre ne menjen, s övükbe egy keszkenőt tűztek, hogy legyen mivel a verítéket letörölni magukról. Pál is így dolgozott. Erre mutat az is, hogy Efézusban ApCsel 19,12 szerint elvivék az ő testéről a keszkenőket és a kötényeket a betegekhez, hogy meggyógyuljanak.

Pálnál tehát nem csupán biztonsági szelep volt a sátoripar. Nem elégedett meg azzal, hogy a zsebében volt egy papiros arról, hogy a sátoripar tanult mestersége, s ezt a papírt szükség esetén kenyérré lehetett átváltoztatni. Nem csupán akkor dolgozott, amikor „muszáj” volt. Kötényes ember volt ő egész nap. Csak akkor tette le, mikor az evangéliumot hirdette. Tú volt a kezében egész nap. Csak akkor tette le, mikor evett, s amikor az írástekerceszt, a Bibliát vette a kezébe, hogy magyarázza az összegyűlt sokaságnak.

Mesterétől tanulta. Jézus keze is dolgozó kéz volt. Ács iparos inas keze, kérges tenyere. Isten igazi gyermekei mindig ilyenek voltak. Nem kerülték a munkát és keresték a pihenést, hanem keresték a munkát és kerülték a pihenést. Nem bírták a tétlenséget. Ezért nem szürkül bele József sem Egyiptomban a Potifár rabszolgahadába, hanem szorgalmával ura bizalmasa lesz. Ezért nem ül tétlenül akkor sem, amikor ártatlanul börtönbe vetik, hanem szolgál azoknak, akik ott vannak. Keresi a munkaalkalmakat, s prédikál a kezével (1Móz 39–40). Ezért lett főhivatalnok a fogság idején Nehémiás és Dániel az idegen király udvarában. Nem árulók voltak ők, hanem munkások. Ez emelte ki őket a tömegből és a fogság elesettségéből.

Vajon az én kezem szereti-e a munkát? Két dolgon könnyen lemérheted. Kérdezd meg magadtól, nincs-e olyan munka, amit szégyellnél, s vizsgálj meg magad, hogy mi esik jobban, a pihenés-e vagy a munka! Az őszinte válasz megadja a feleletet arra a kérdésre is, hogy dolgozó kéz-e a tied.

3. Pál keze szolgáló kéz.

Erre utal már az is az igében, hogy Pál keze nemcsak önmagáról gondoskodott, hanem a vele valókról, tehát a munkatársairól is. A szentlecke utolsó verse pedig így szól: „*Mindenestől megmutattam néktek, hogy ily módon munkálkodaya kell az erőtlenekekről gondot viselni, és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondá: Jobb adni, mint venni.*” (35. v.) Pál keze adni akar, és nem venni. Joga volna venni, s alkalma is nyílnék reá. Kérnie sem kellene, csak a kezét kinyújtani az elfogadásra. Munkatársai örömmel vennék le róla a munka terhét s adnák át keresetüket néki, hogy szabadabban hirdethesse az evangéliumot. Hallgatói örömmel osztanák meg vele utolsó falatukat is hálából azért a lelki eledelért, melyet tőle kaptak. De ő nem akar venni, inkább adni. Nem önérzet vagy büszkeség ez nála, hanem szolgáló szeretet. Segíteni szeret, és nem segítségre szorulni. Segíteni akar munkatársain azzal, amit ad nekik, a mindennapi kenyeret, s hívein azzal, amit nem fogad el tőlük, hanem meghagy nekik. Segíteni akar az evangéliumnak, hogy senki se vethesse szemére: pénzért beszél. Ingyen vette, ingyen adja tovább. Sokan talán túlzásnak minősítik eljárását, s az egykori görög költővel azt vallják: Balga az, aki ad, s boldog az, aki kap..., de ő mást látott Istenétől és Krisztusától. Isten mindig csak ad, és sohasem vesz, Jézusától pedig megőrizte ezt az evangéliumokból kifelejtett mondást: Jobb adni, mint venni. Adni, adni, mindig csak adni... ez volt a szenvedélye és boldogsága. Ez a krisztusi indulat lakozott benne.

Egyszer Jézus is megmutatta a kezeit. Feltámadása után a tanítványainak (Jn 20,20). Jézus keze átszögezett kéz volt. A váltságról prédikált. Az egyháztörténet beszél emberekről, akik annyira

elmélyedtek az értünk meghalt Krisztus szerelmében, hogy kezükön megjelentek a Jézus kezének sebhelyei. Olyan lett kezük, mint a Krisztus keze. Nem tudjuk, hogy Pál kezén ott volt-e Krisztus kezének sebhelye, de hogy a keze az embereket a Krisztus kezére emlékeztette, az bizonyos. Keze, ez az örökké ajándékozó kéz is arról prédikált, akiről az ajka: Isten nagy ajándékaról, egyszülött Fiáról és az ajándékba adott kegyelemről. Vajon miről prédikál az én kezem? Ámen.